

ÖLØ

ORESUNDSLIMMUD
MALMÖ 2018 | 5778

ÖresundsLimmud 2018
Malmö
4 mars 2018 / 17 Adar 5778

www.oresundslimmud.se
www.oresundslimmud.dk
www.oresundslimmud.org

Hjärtligt välkommen till Hjertelig velkommen til A warm welcome to ÖresundsLimmud 2018

Anne Sarah
Weimar
København, DK

Carmel
HaCohen
Malmö, SE

Dina
Kviat-Bergmann
København, DK

Dorota
Gruszka
Malmö, SE

Ewa
Pansonius
København, DK

Henryk
Rozenberg
Lund, SE

Jehoshua
Kaufman
Malmö, SE

Martin
Salamon
København, DK

Patrick
Enhav
Malmö, SE

Alice Humble, Malmö, SE och Andrea Gerner, Malmö, SE har under det gångna året tagit paus/orlov från det aktiva arbetet med ÖresundsLimmud.

Rebecca
Lillian
Malmö, SE

Simon
Bergmann
København, DK

Sonja
Gelvan
Malmö, SE

ÖresundsLimmud Sverige

org.nr.: 802498-6906

Sponsring och betalningar:

Plusgiro: 78 55 98-4

Bankgiro: 5074-6932

Swish: 123 0470 237

ØresundsLimmud Danmark

CVR: 36172576

Donations or Payment:

Danske Bank: 3409 - 3409245617

MobilePay: 42 546 683

ÖresundsLimmud Sverige och ØresundsLimmud Danmark är politiskt och religiöst oberoende föreningar registrerade i resp. Sverige och Danmark.

ÖresundsLimmud-konferenserna arrangeras av en helt ideellt arbetande styrgrupp med svenska och danska medlemmar.

Konferenserna äger rum en gång om året, företrädesvis i början av mars. ÖresundsLimmuds officiella språk är danska, svenska och engelska.

Varmt välkommen till ÖresundsLimmud 2018

Dags igen att träffas i Malmö. Denna, den sjunde Limmud i vårt närområde, bjuder på sessioner fyllda med fakta, provokationer, glädje och igenkännanden.

Idag kan du välja mellan 44 olika sessioner. Valet är ditt och vi hoppas att den stimulerande frustrationen att tvingas göra ett val blir till en "dagens krydda" denna dag.

Din medverkan är lika viktig som allt det arbete vi, arrangörerna, har lagt på att anordna årets ÖresundsLimmud.

Delta i debatten, hjälp oss att städa upp när du har en ledig stund och framför allt - njut av dagen när du nu tar en paus ifrån vardagslivets utmaningar.

Varma hälsningar

Team ÖresundsLimmud 2018

Hjertelig velkommen til ØresundsLimmud 2018

Denne dag er ganske særlig. Vi håber, du vil nyde den lige så meget som os, der har arrangeret konferencen i løbet af det forgangne år.

Du har nu mulighed for at vælge mellem 44 meget forskellige sessioner ... på tre sprog. Så selvom det kan være svært at vælge, håber vi, at vi sammen får en uforglemmelig dag.

Din medvirken er lige så vigtig som alt det arbejde, vi frivillige har lagt i at arrangere dette års ØresundsLimmud.

Tag del i debatterne, hjælp os med at rydde op i pauserne og fremfor alt - nyd en dag, hvor du får en pause fra de daglige udfordringer.

De allerbedste ønsker

ØresundLimmud Teamet 2018

A warm welcome to OresundsLimmud 2018

This day is very special. We hope you will enjoy it as much as us, who have organized Limmud in the course of the past year.

Please keep in mind that your participation is just as important as all the work we, the volunteers, have put into arranging this OresundsLimmud 2018.

This year's program contains a wide range of exciting, provocative, inspiring, creative, reflective, and surprising presentations from near and far. In three languages.

Today you have the option to choose between 44 different sessions. So, although it may be difficult to choose, we hope that we will all have an unforgettable day.

Take part in the debates, help us clean up during the breaks and above all - enjoy a day when you get a break from the daily challenges.

The very best wishes

Team OresundLimmud 2018

Något att tänka på ...

Här kommer några goda råd och förmaningar som hjälper oss alla att göra årets ÖresundsLimmud till en minnesvärd upplevelse

1. Vi kan vara oense!

Argumentera för dina åsikter, men respektera att andra deltagare har sina. Strid för din sak, men respektera dina motståndare.

2. Alla sessioner börjar i tid. För att komma till rätt plats vid rätt tid, följ schemat. Vi har numrerat alla föreläsningssalar och satt upp skyltar som visar den snabbaste vägen till varje rum, inklusive toaletter och lunchutdelningsbord.

3. Det kan bli ont om plats på vissa sessioner. För att undvika besvikelsen, välj ett första- och andrahandsalternativ för varje föreläsningsspass. Kom ihåg att det är "först till kvarn" som gäller.

4. Lunch kommer att finnas för avhämtning. Du kan äta var och när du vill, även under pågående sessioner, men se till att bordet och rummet hålls rena.

5. Var vänlig och håll Limmuds lokaler, rena och snygga! Vi är alla våra egna vaktmästare här. Var noga med att slänga alla sopor i rätt behållare, och om du ser skräp som inte är ditt, hjälp till genom att plocka upp det.

6. Kom ihåg att ÖresundsLimmud drivs helt av volontärer. Om något inte verkar stå rätt till, försök först att ta hand om det själv. Om inte det hjälper, kontakta styrgruppens medlemmar som just då är "i tjänst". Han/hon kommer att hjälpa dig att lösa problemet.

7. Vi vet att du inte vill gå hem, men innan du gör det, var god se till att:
a. Töm din vattenflaska och lämna den i säcken för flaskor.
b. Lämna tillbaka din namnbricka, så att vi kan återanvända den nästa år.

8. Sist men inte minst ... Hjälp oss att bli bättre - besvara enkäten som du kommer att få via e-post under de närmaste dagarna. Den kommer att hjälpa oss att göra nästa års ÖresundsLimmud ännu bättre. Tack på förhand!

Vi, Team ÖresundsLimmud 2018, välkomnar dig och säger helt enkelt:

Njut och lär!

Noget at tænke på ...

Vær venlig at læse nedenstående information så du og alle vi andre kan få det mest mulige ud af din Limmud oplevelse.

1. Vi kan være uenige

Du må gerne argumentere for dine synspunkter. Men hav respekt for, at andre kan mene noget andet. Dialog kræver, at vi lytter til hinanden.

2. Alle sessioner begynder til tiden. For at du kan være på det rigtige sted på det rigtige tidspunkt, se næste side. Du vil også se, at vi har forsøgt at sætte skilte på alle sessionsrum. Desuden har vi angivet retningen for, hvordan du kan komme hurtigst frem til sessionerne, til toaletter og køkkenet.

3. Nogle sessioner kan blive tætpakket med deltagere. For at undgå skuffelser, hvis der ikke er mere plads, vælg første og andet prioritet for hver tidsblok. Den, der kommer først til mølle, får først malet.

4. Frokost vil blive uddelt ved et bord udenfor køkkenet. Du er velkommen til at spise den hvor og hvornår det passer dig - også under sessionerne.

5. Hjælp os med at holde Øresunds-Limmud rent og ryddeligt. Vi er allesammen ansvarlige for at her ser ordentlig ud. Smid affald i de rigtige containere og hvis du ser affald ligge og flyde, beder vi dig give en hånd med og få det fjernet. På forhånd tak.

6. Hvis der er noget galt, prøv at ordne det selv. Hvis det ikke virker, kontakt én fra ØresundsLimmud Teamet. Hun eller han vil ikke ordne det for dig, men vil hjælpe med at få problemet løst.

7. Vi ved, at du ikke har lyst til at forlade Limmud, men før du går, beder vi dig sikre, at

a. du har tømt din vandflaske og efterladt den i en pose med flasker.

b. du har givet os dit navneskilt, så vi kan genbruge det næste år.

8. Sidst, men ikke mindst... vær venlig at besvare vores spørgeskema, som vi sender til dig på mail de næste par dage. Det vil hjælpe os med at gøre næste års ØresundsLimmud endnu bedre. På forhånd tak!

Vi, ØresundsLimmud's styregruppe, byder dig velkommen og siger blot:

Nyd og lær!

Something to consider ...

Please read the following information in order to make the most of your Limmud experience.

1. We may disagree

You may argue your opinion. But have respect for others who think otherwise.

Dialogue requires that we listen to each other.

2. All sessions begin on time. Make sure, that you reach the right place at the right time. You will also find that we have tried to label all session rooms and taped up signs with the quickest route to each room including the toilettes and the kitchen.

3. Some sessions will be very crowded.

To avoid disappointment, pick a first and second choice for each time block. Remember that the "early bird gets the worm."

4. Lunch will be distributed at the table outside of the kitchen. You can eat wherever and whenever you wish, including during a session.

5. Please keep the Limmud space clean and tidy. We are all the custodians here. Be sure to place all garbage in the proper containers and, if you see garbage that isn't yours lying around, help out by throwing that out, too.

6. Remember that OresundsLimmud is an all-volunteer operation. If something seems not quite right, first try to fix it yourself. If all else fails, contact the "staff on duty" for the proper time period. S/he won't fix it for you, but will help you to fix it yourself.

7. We know you don't want to leave, but before you do go, please be sure to:

a. Empty your water bottle and leave it in the bag for bottles.

b. Leave us your name tag so we can reuse it next year.

8. Last but not least... Please reply to the survey that will be sent by e-mail in the coming days. It will help us make next year's Limmud even better. Thanks!

We, the Team of OresundsLimmud 2018, welcomes you and simply says:

Enjoy and learn!

Team ÖresundsLimmud 2018

Samtliga sessioner i alfabetisk ordning.
Alle sessioner i alfabetisk rækkefølge.
All sessions in alphabetical order.
Session = max. 60 minuter/minutes.
Språk/Sprog/Language: § = svenska,
D = dansk, E = English

---

3. En berømt dansk Haggadah - dens illustrationer og deres baggrund D
38. "The bus trip" E
2. Att bygga en synagoga (1894-1903) §
4. Contemporary challenges for Jewish life in France E
39. Dansk Jødisk Museum
- at bevare museets relevans D
5. Dying to live or living to die? E
6. Eat, Drink and Be Merry E
7. Eating Animals E
10. Er en enkelt person virkelig i stand til at gøre en forskel? D
11. Forced Religionization in Israel: The Battle for an Open Society E
37. 'Goliath the Greek'? The Ghost of Homer in the First Book of Samuel E
12. Göteborgs judiska historia – en artikelserie som blev en bok §
13. Haters gonna hate, hate, hate ... E
14. Historien om Sosnowiec judar §
15. Inkluderad eller utpekad? §
16. Intendentens topp 10 §
17. Is kosher just a label? E
18. Israeli state and its diaspora E
19. Itzik rymde till rebben i Ger §
22. Jewish Identity Politics in Germany E
20. A 'Jewish' Odessa, Ukraine: (post-)Soviet and other stories of urban coexistence E
23. Jewish Patriotism in Europe: Yesterday and Today E
21. A Jewish Tour de France E

Alla sessioner
Alle sessioner
All sessions

Samtliga sessioner i alfabetisk ordning.
Alle sessioner i alfabetisk rækkefølge.
All sessions in alphabetical order.
Session = max. 60 minuter/minutes.
Språk/Sprog/Language: S = svenska,
D = dansk, E = English

---

40. The Jewish Triangle: Revival Movements in Central Europe E
24. Jews and Jokers: Stanley Kubrick's "Full Metal Jacket" E
25. Less oy - more joy or everything you always wanted to ask ... E
26. Min Jødegade D
27. Motståndet mot emancipationen i Sverige 1815-1838 S
29. Nations, development and the fight against G-d E
30. Det nya judiska museet S
31. Ouverturen til Holocaust.
Den tyske særlovgivning for de tyske jøder D
8. En personlig beretning fra terroraktionen i Bruxelles D
9. En personlig fortælling om det at være jøde D
32. Pesach - praktisk og åndeligt D
33. Rabbiner och andra judar i glömda texter S
28. A Russian Jewish Chassidic Journey E
34. Sefarad: språk, historia och kultur i Toledo S
35. Shrayb un Farschrayb – om berättande, minne och motstånd S
36. Spaghetti kashrut: the lives and deeds of Italian Jews E
41. "The name's Bond, Ya'acov Bond" E
42. The two banks of the Tiber: Pope Francis and the Roman Jews E
43. Tre personligheder der fuldstændig forandrede mit liv. D
44. Umbäranden och överlevnad - med sång S
1. Vad är judisk folkbildning? S

**börjar i tid.
begynder til tiden.
begin on time.**

**The
important
thing is
not to stop
questioning.**

Curiosity

has its

own

reason

for

existing.

Albert Einstein

MINA SESSIONER
- MINE SESSIONER
- MY SESSIONS

1.

2.

3.

4.

5.

6.

sessioner - sessions

1. Vad är judisk folkbildning?

Noa Hermele

Folkhögskolan föddes i mitten av 1800-talet i Danmark och spred sig snabbt till Sverige. 150 år senare startar nu Nordens första judiska folkhögskola. Men vad kan en judisk folkhögskola vara och för vem? Kom och hör hur idén om en judisk folkhögskola föddes i mötet med Sveriges enda folkhögskola med muslimsk profil. Passa också på att diskutera vad du tycker en judisk folkhögskola ska ha för roll i Norden.

Språk: svenska

2. Att bygga en synagoga (1894-1903)

Arne Järtelius

År 1894 började Judiska Församlingen att diskutera byggandet av en synagoga i Malmö. Det skulle dröja 10 år med flera offer längs vägen innan den kunde invigas 1903. Hinder på vägen var kostnaderna, valet av arkitekt, kommunens agerande och ett försök av judarna i Lund att sabotera byggandet.

Språk: svenska

3. En berømt dansk Haggadah - dens illustrationer og deres baggrund

Joseph Salamon & Ulf Haxen

Skriver og illuminator Juda Leib HaKohen fra Lissa (Leszno) i Polen indvandrede til Danmark og levede nogle år før 1769 til efter 1779. Illustrationerne i hans hovedværk "Den danske Pessach Haggadah" forholder sig selvstændigt til Haggadahens traditionelle ikonografi, idet figurillustrationerne er inspireret af europæisk barokmaleri, mens interiørrerne er inspireret af den nordiske rokoko. (Weilbachs Kunstnerleksikon over danske kunstnere).

Sprog: dansk

4. Contemporary challenges for Jewish life in France

Jean-Jacques Wahl

France currently has the largest Jewish population in Europe and the third largest Jewish population in the world, after Israel and the United States. Some thoughts about the present and the future of this community.

Language: English

5. Dying to live or living to die? A testimony of Tim Leary and Rabbi Menahem Froman on the deathbed.

Moshe David HaCohen

Since the spiritual awakening of the hippie counterculture of the sixties, our relation to death has become a focal theme. The publication of the Tibetan Book of the Dead, as well as discussion by Jewish Renewal leaders such as Reb Zalman Shacter Shalomi and Reb Shlomo Carlebach and contemporary Rabbi Menahem Froman in Israel propose a relation to death as a sacred experience rather than a primal human fear.

Language: English

6. Eat, Drink and Be Merry: Food in the Jewish Textual Imagination *Rebecca Lillian*

From the Bible through the Talmud and later Jewish texts, food places a central role. We will take a quick “foodie tour” of various texts that discuss food, which will hopefully leave you hungry for more (texts and food!) All texts available in English.

Language: English

7. Eating Animals *Jay Fogelman*

Isaac Bashevis Singer said that, with respect to animals, we are all Nazis. Can an observant Jew be a vegetarian? Should an observant Jew be a vegetarian? Must an observant Jew be a vegetarian? Are there Jewish role models who have taken the plunge? Vegetarian or Vegan?

Language: English

8. En personlig beretning fra terroraktionen i Bruxelles Lufthavn og Metro *Max Meyer*

Er den manglende europæiske integration af indvandrere, den største terror trussel i Europa og mod jøder?

Jeg landende i Bruxelles få minutter efter terroraktionen i lufthavnen, og vil give en øjensvidneberetning, om de oplevelser og indtryk jeg fik ved at bevæge mig rundt i Bruxelles i timerne efter terroren havde ramt, især i det muslimske miljø. Med en efterfølgende debat om forskellen mellem jødisk og muslims integration.

Sprog: dansk

9. En personlig fortælling om det at være jøde *Maya Zoe Saadon*

Min personlige fortælling om det at være jøde, israeler, dansker og kvinde på én og samme tid.

Sprog: dansk

10. Er en enkelt person virkelig i stand til at gøre en forskel? *Linda Hertzberg*

Opdagelsen af et lille jødiske samfund ude i bushen i Uganda, ændrede mit liv på flere planer. Fra egentlig bare tilfældigt at besøge dette lille fællesskab med dets vidunderlige medlemmer et par timer, er det nu blevet en del af mit liv. Forhåbentlig er jeg lige vendt tilbage efter endnu et besøg i Abayudaya samfundet.

Sprog: dansk

11. Forced Religionization in Israel: The Battle for an Open Society *Daniel Monterescu*

Under a right-wing government Israel is gradually transforming into a more religious and nationalist society. This session will explore sociological processes of top-down religionization of the educational system and resistance to it in civil society.

Language: English

12. Göteborgs judiska historia - en artikelserie som blev en bok *Karin Brygger*

Artiklarna om Göteborgs judiska historia har nästan alla publicerats i Göteborgs Posten under 2017 i serien Göteborgs judiska historia: artiklar med syfte att på ett enkelt sätt göra åtminstone några brottstycken av stadens judiska arv synligt och tillgängligt för alla som vill ta del det. Artikelserien blev mycket populär och ledde till många möten, med både nya och välkända ansikten.

Artiklarna handlar om allt från stadsdelar vars judiska prägel idag slipats bort, till synagogans historia och till Överlevande från 1945, de handlar om Minnesmonument över Förintelsens offer och om att medan vi inte kan förändra historien så kan vi inse det ansvar vi har för varandra och för vår samtid.

Språk: svenska

13. Haters gonna hate, hate, hate - a brief overview on Hungary's politics and their relation of the Jewish Community (in a funny way) *András Borgula*

Elections in Hungary are around the corner. The party in power flirting with the nationalist past and ideas while having a flourishing connection with Israel. Jewish life is more colourful and vibrant then ever before! Then why, oh why we Jews are feeling betrayed again?

Language: English

14. Historien om Sosnowiec judar *Bozena Irene Werbart*

År 1939 var den polska staden Sosnowiec störst i Dabrowa koldistrikt. Det året bodde beboddes staden av 130000 invånare, varav 28000 var judar (ca. 22%). Judar spelade en viktig roll i stadens ekonomi: handel och hantverk, ägare av små industriföretag. Stor andel av den judiska gruppen bestod av högt utbildade personer som läkare, tandläkare, advokater och lärare.

I min session sätter jag fokus på den judiska befolkningen i Sosnowiec under krigsåren 1939-1945.

Språk: svenska

15. Inkluderad eller utpekad?

Noa Hermele

År 2000 utsåg Sverige officiellt fem historiska minoriteter varav den judiska gruppen var en. I många andra länder har den judiska gruppen motsatt sig detta och valt att inte bli en officiell minoritet. Vilka är de ideologiska argumenten för och emot? Och vad har hänt i praktiken sedan 2000? "Is it good for the Jews" att vara en officiell minoritet? Kom och delta i samtalet.

Språk: svenska

16. Intendentens topp 10

Yael Fried

Judiska museets intendent berättar om samlingarna och om sina egna favoriter. Vilka är de vanligaste föremålen? Vad säger de om judisk identitet?

Språk: svenska

17. Is kosher just a label? The implications of keeping kosher in modern day society

Jair Melchior & Moshe David HaCohen

Two rabbis, from either side of the Oresund bridge, come together to challenge each other on the question of the relevance of the kosher rules and guidelines in modern day society.

Does eating kosher mean that we are being ethical? Are kosher animals treated better? Are the rules that were set to separate us from the non-Jewish society, such as not drinking wine together, relevant in modern day society which we have integrated into?

Language: English

18. Israeli state and its Diaspora

Tatiana Fogelman

For Jews diaspora usually means one thing: Jews living outside of Israel. Since the establishment of the State of Israel there has slowly emerged another type of (mostly) Jewish diaspora, the Israeli diaspora. This talk focuses on this "other" diaspora and how the way Israel perceives its members has changed dramatically between the early decades of the Jewish state and now.

Language: English

19. Itzik rymde till rebben i Ger

Fredrik Sieradzki

Jag kommer att prata om min far som i början på 1980-talet nedtecknade ett minne från mitten av 30-talet när han och en grupp andra Chassidiska tonåringar rymde från hemmet i Zgierz (utanför Lodz i Polen) för att valfärda till Góra Kalwaria, Ger på jiddisch. De ville tillbringa Shabbes med der Gerrer rebbe. Detta berättar också lite om en svunnen Chassidisk värld. Tanken är att sessionen ska vara på svenska, men jag bruger gerne et eller andet danskt ord, hvis det er nødvendigt.

Språk: svenska

sessioner - sessions

20. A 'Jewish' Odessa, Ukraine: (post-)Soviet and other stories of urban coexistence

Vera Skvirskaja

The session discusses Odessan myth of cosmopolitan coexistence, focusing on the city's Jewish residents and tracing changes caused by the emigration of native inhabitants, new international Jewry and the shaky status of independent Ukrainian statehood.

Language: English

21. A Jewish Tour de France

Jean-Jacques Wahl

Presentation with pictures of the most interesting places related with Jewish History all around the country.

Language: English

22. Jewish Identity Politics in Germany

Armin Langer

In no other city, outside of Israel, is the population of Jews growing to that extent as in Berlin. An extremely diverse community: Israelis, American and Russian-speaking Jews, German converts. But in its diversity, it's also a very divided community.

Language: English

Var vänlig och håll Limmuds lokaler rena och snygga! Vi är alla våra egna vaktmästare här. Var noga med att slänga alla sopor i rätt behållare, och om du ser skräp som inte är ditt, hjälp till genom att plocka upp det.

Hjælp os med at holde Øresunds-Limmud rent og ryddeligt. Vi er allesammen ansvarlige for her ser ordentlig ud. Smid affald i de rigtige containere og hvis du ser affald ligge og flyde, beder vi dig give en hånd med og få det fjernet. På forhånd tak

Please keep the Limmud space clean and tidy! We are all the custodians here. Be sure to place all garbage in the proper containers and, if you see garbage that isn't yours lying around, help out by throwing that out, too.

23. Jewish Patriotism in Europe: Yesterday and Today *Armin Langer*

As the Jewish emancipation seemed closer than ever, Jews all around Western Europe promoted Patriotic feelings towards their countries of living. They also used traditional sources to justify this. But what can we do with Jewish Patriotism today?

Language: English

24. Jews and Jokers: Stanley Kubrick's "Full Metal Jacket" *Nathan Abrams*

This year marks the 40th anniversary of Stanley Kubrick's 1987 Vietnam War film, Full Metal Jacket. In this illustrated session, we'll explore how it deals with such topics as Jewish masculinity, menshlikhayt and the Holocaust.

Language: English

25. Less oy - more joy or everything you always wanted to ask about Jewish Theater but were afraid to ask *András Borgula*

Jewish communities in Europe struggling to find a new Jewish identity which is not based on religion. Is it possible? Can art be an answer for that need? What makes art Jewish at all? I will give you more than one answer!

Language: English

26. Min Jødegade *Joseph Salamon*

Jeg er født i Rumænien og boede under krigen i en gade hvor de fleste var jøder. Der var 2 jødiske skoler som blev beslaglagt af henholdsvis Wehrmacht og SS. Under rumænernes pogrom i 1941 blev vi beskyttet af SS.

Sprog: dansk

27. En "nation i nationen". Motståndet mot judisk emancipation i Sverige 1815-1838. *Cordelia Heß*

Under 1800-talet var den judiska emancipationen mest ett projekt från kungen. Motståndet kulminerade i Stockholm sommaren 1838 i en massiv medial kampanj samt angrepp mot judiska bostäder.

Under sessionen kommer den historiska kontexten att presenteras, sedan finns det möjlighet att själv titta på några av texterna ur Aftonbladet och Dagens Allehanda.

Språk: svenska

28. A Russian Jewish Chassidic Journey

Yitzi Loewenthal

A journey into Russian Jewish Chassidic history. Touching on 4 periods in Jewish Chassidic Russian history: Czarist times, communist times, the Holocaust and Putin's modern Russia. The talk is based on my journey last summer and with the aid of pictures and videos I will retell the story of this fascinating trip.

Language: English

29. Nations, development and the fight against G-d

Jair Melchior

Study session of the Babylon tower story, a fundamental story about international relations.

Language: English

30. Det nya Judiska Museet

Yael Fried

Judiska museet i Stockholm har flyttat och renoverar nu i en historisk lokal. Hör museets intendent berätta om arbetet med en ny basutställning och detektivarbetet kring en medeltida byggnad.

Språk: svenska

31. Ouverturen til Holocaust. Den tyske særlovgivning for de tyske jøder

Bernhard Posner

Fra Hitlers magtovertagelse i 1933 og til rigets sammenbrud blev der udstedt ca. 430 love, anordninger og ministerielle bekendtgørelser. De fratog gradvist de tyske jøder ethvert eksistensgrundlag og status som menneskelige skabninger. Disse tiltag blev bekendtgjort for offentligheden.

Sprog: dansk

32. Pesach - praktisk og åndeligt

Silja Vainer

Hvordan forbereder du dig til Pesach? Hvordan forbereder du dig selv og familien til Pesach- historier og traditioner.

At give praktiske opgaver til alle i familien.

At invitere alle familie som venner til at bidrage med noget ved Sederbordet - en tale, en familiehistorie, en sang etc.

Hvad skal vi spise? - Tradition, fornyelse... og et par opskrifter.

Sprog: dansk.

33. Rabbiner och andra judar i glömda texter *Karin Zetterholm*

Innan den rabbiniska judendomen blev dominerande under 300–400-talen e.v.t fanns en mängd olika judiska grupper och gränsen mellan judar och kristna var flytande. I texter som ingen längre läser finner vi icke-rabbiniska former av judendom som gått förlorade för eftervärlden.

Språk: svenska

34. Sefarad: språk, historia och kultur i Toledo *Paul Touati*

Kan man berätta sitt ursprung, förklara sin identitet, beskriva dess mångfald för sig själv, och för andra? Vad är det då att vara sefardisk jude eller, ännu hellre, vad innebär det att vara född i en judisk sefardisk familj? Varifrån kommer språket och kulturen som vi kanske bara ärvt i brottstycken? Vilken Historia – med stort H – var den som var några av våra förfäders verklighet? Det var de här frågorna – eller snarare detta personliga sökande – som i somras förde mig till Spanien och Toledo, till en kurs med titeln "Sefarad: Lengua, Historia y Cultura en Toledo" (Sefarad: Språk, Historia och Kultur i Toledo).

Jag kommer alltså att, så gott jag förmår, dela med mig av mina starkaste upplevelser under denna lika berikande som varma vistelse (40 grader i skuggan) i Toledo, en av den sefardiska världens mest emblematiske städer.

Språk: svenska

35. Shrayb un Farschrayb – om berättande, minne och motstånd *Karin Brygger*

Shrayb un Farshrayb är jiddisch och betyder ungefär »beskriv det och teckna ner det för evigt». Denna session kommer att utforska minne och berättande som motstånd, både under och efter Shoah. Sessionen tar sin utgångspunkt i ett antal litterära verk för ett utforskande av olika frågor om skrivandets och minnets möjligheter efter Shoah. Jag har försökt att pröva hur berättandet – i dikt, fiktion och i vittnesmål – kan förstås som det nödvändiga imperativ som håller både blottläggandet (av brott och av smärta) och (det fortsatta) motståndet i sin hand. Att via språket utöva minne och att inte försöka (skriva) ett avslut har varit centrala delar av det tankekomplex som fött fram den text som sessionen lutar sig på. Texten publiceras 2017 i Lyrikvännen.

Språk: svenska

36. Spaghetti kashrut: the lives and deeds of Italian Jews *Rossella Tercatin*

Many people know that there were Jews living in Italy 2,000 years ago. Not that many know that Jews still live in Italy today in small but thriving communities, whose origin traces back to the time of the Romans. This session will explore the life of Italian Jews, their traditions, and their essential role in the society.

Language: English

37. 'Goliath the Greek'? The Ghost of Homer in the First Book of Samuel

Tirzah Ben-David

/in progress/

Language: English

38. "The bus trip"

Sarah Gampel & Jonatan Møller Sousa

Language: English

39. Dansk Jødisk Museum - relevans for samfundet

Janne Laursen

Relevans for samfundet er yderst vigtigt, hvis et museum skal tiltrække et bredere publikum, offentlig finansiering og overleve som en institution i fremtiden. Dette gælder for alle museer, og på Dansk Jødisk Museum kræver det strategiske arbejde nye perspektiver og indsigter.

Sprog: dansk

40. The Jewish Triangle: Revival Movements in Central Europe

Daniel Monterescu

The end of the second millennium saw the emergence of a dazzling range of cultural initiatives, institutional modalities and individual practices grouped together under the label "Jewish Revival." This session examines how Jewish communities in different cities across Central and Eastern Europe are redefining their identities and institutions as part of the European movement of Jewish revival.

Language: English

41. "The name's Bond, Ya'acov Bond": Is Bond Jewish?

Nathan Abrams

James Bond is an international, superspy and stud. He couldn't be less Jewish if he tried. Or could he?

In this illustrated session, we'll explore the origins of 007 and how we can read him as Jewish on screen.

Language: English

42. The two banks of the Tiber: Pope Francis and the Roman Jews

Rossella Tercatin

Since his election, Pope Francis has been in the spotlight for his innovative approach to the papacy. On January 17, 2016 he became the third pontiff to visit Rome's main synagogue. But what is the relationship between Francis and the neighboring Jewish Community of Rome?

Language: English

43. Tre personligheder der fuldstændig forandrede mit liv

Nils Ruben

I mit foredrag vil jeg fortælle om tre fascinerende personligheder og deres indflydelse på mit liv og mine valg i tilværelsen. Ordene vil blive krydret med klavermusik af klassiske komponister og egne kompositioner.

Disse personligheder er:

Sonia Valine (min klaverlærer og professor i klaver ved Jerusalem Center of Music), Henning Ruben (min far, professor i Anæsthesiologi og opfinder af Ruben-ballonen) og David Helfgott (min ven, verdensberømt pianist, som jeg også er manager for).

Sprog: dansk

44. Umbäranden och överlevnad med sång – om sånger och texter som tillkom i koncentrationsläger.

Sverker Zadig & Judiska Kören

Session med musikaliska inslag kring musik som skrevs och också framfördes i koncentrationsläger under andra världskriget.

Vi berättar om och sjunger några sånger skrivna i lägren och fångenskapen.

Språk: svenska

**Whoever
does not
try,
does not
learn.**

András Borgula

Andras Borgula is Artistic Director of the GO-LEM (Hungarian Jewish) Theatre.

In addition, Andras is the leader of the program team of the Judafest Jewish Street Festival and the Budapest Jewish Film Festival. He is the President of KIBIC Alliance of Hungarian Jewish NGO's.

Armin Langer

Armin Langer has a BA in Philosophy, a BA and a MA in Jewish Theology. He studied at the Conservative Yeshiva in Jerusalem and at the Abraham Geiger College in Berlin. Langer is since 2013 coordinator of the Jewish-Muslim group "Salaam-Shalom". He has been working as a freelance author, his first book is "Ein Jude in Neukölln".

Armin was a monthly contributor to the Jewish European Magazine. His personal website: www.arminlanger.net

Arne Järtelius

Jag har utkommit med tre längre vetenskapliga uppsatser under rubriken Judar och andra malmöbor (1860–1932). Närmast ska jag fortsätta med tiden 1933–1951. Min strävan är att skildra såväl församlingen som enskilda judar och hur det omgivande samhället (re)agerade.

Bernhard Posner

Født i Darmstadt 1935. Cand.jur. 1960.

Den civile og militære anklagemyndighed, Handelsministeriet, advokatpraksis, conseiller Europa Kommissionen 1973 – 1997, immaterialretskonsulent 1997 – 2010, ekstern lektor CBS, lektorater på universiteterne i Grenoble og Alicante, gæsteforelæser ved universiteter i Tyskland, Italien, Japan og USA.

Bozena Irene Werbart

Född 1948 i Polen. Efter mars 1968 - kom som statslös till Uppsala, och sedan 1971 – bor i Lund. Doktorerade på Lunds Universitet 1984, sedan professor i Umeå Universitet och Lunds universitet. Drygt 100 publicerade skrifter och böcker.

De senaste årens forskning kretsade kring problematiken om kulturell identitet och arkeologi.

Cordelia Heß

Cordelia Hess är professor i Nordisk historia vid universitetet i Greifswald samt leder ett forskningsprojekt vid Göteborgs universitet om skandinavisk antisemitism i ett långt historiskt perspektiv.

Daniel Monterescu

Daniel Monterescu is associate professor of anthropology at the Central European University, Budapest, Hungary. He holds a MA from Tel-Aviv University and Ph.D. from the University of Chicago. His last book "Jaffa Shared and Shattered: Contrived Coexistence in Israel/Palestine" (Indiana UP, 2015) has been designated a Finalist of the 2016 AJS Jordan Schnitzer Book Awards.

Fredrik Sieradzki

Fredrik driver det Judiska informationscentret vid Judiska Församlingen Malmö och har ett konsultföretag inom PR och Investerarrelationer. Han är född i Malmö och har varit aktiv många år i Malmös Judiska församling, de senaste åren främst som ordförande för informationsnämnden. Fredrik har en bakgrund som affärs- och IT-journalist. Han har studerat på internationella ekonomlinjen vid Lunds Universitet och på Poppius Journalistskola. Fredrik bor idag i Malmö med fru och två barn i övre tonåren. Han har också bott i Israel och 12 år i Stockholm.

Jair Melchior

Born in Norway, raised in Israel, married to Tali and have three children, Chief Rabbi of Denmark.

Janne Laursen

Janne Laursen, mag.art. i europæisk etnologi fra Københavns Universitet, 1984, har været direktør for Dansk Jødisk Museum siden 2001. Museets åbnede i 2004, opnåede statsanerkendelse og statsstøtte i 2011 og i 2013 åbnede den første særudstilling "HJEM - en særudstilling om eftervirkningerne af krig og forfølgelse". Janne er forfatter til mange museologiske artikler omhandlede kulturhistoriske museer og deres samlinger.

Jay Fogelman

Jay has a BA and MA in philosophy, as well as over 30 years in the business and academic worlds. For 8 years he was a faculty member at the CEU Graduate School of Business in Budapest. Jay is semi-retired.

Jean-Jacques Wahl

B.A History of Art - M.A.Modern Literature "Jerusalem Fellows" Program (Jerusalem) Cofounder of the European Association for Jewish Culture.

Past Director Jewish Community Center in Strasbourg, Geneva and European Association of Jewish Community Centers.

Director of Education Services and CEO Alliance israélite universelle, Paris, (1985-2008).

Jonatan Sousa Møller

Jonatan Møller Sousa is an economist. He faces left wing and pro-palestinian activists in radio and TV appearances when Israel is attacked in Danish media.

Also, Jonatan has a history as a member of a far left wing party in Denmark.

Joseph Salamon

Jeg er født i Transsylvanien i 1932. Boede i Bukarest indtil vi rejste til Israel i 1947. Efter militærtjenesten og kunststudier rejste jeg til Milano og blev uddannet på Kunstakademiet som billedhugger og grafiker. Dansk gift, har boet og arbejdet i Danmark siden 1960.

Judiska Kören

Judiska Kören är en blandad kör i Malmö-Lundregionen som sjunger judiska sånger på jiddisch, hebreiska och ladino.

Kören arrangerar årligen en klezmerfestival i Lund och uppträder på olika kulturrevenemang.

Foto: Karl Gabor

Karin Brygger

Karin Brygger är poet (hennes senaste utgåva var poesiboken "borta minns", 2016) och doktorand på Institutionen för litteratur, idéhistoria & religion, Göteborgs Universitet.

Karin är även kulturjournalist och skriver främst om judiska ämnen. Hennes akademiska intresseområde är Life Writing och vittneslitteratur. Hon arbetar också som koordinator för Överlevandegruppen inom Judiska församlingen i Göteborg. I skrivande stund håller hon på med slutredigeringen av en bok om Göteborgs judiska historia.

Karin Zetterholm

Karin Hedner Zetterholm är lektor i judaistik vid Lunds universitet. Hennes forskningsområde är rabbinsk judendom och judisk-kristna relationer i antiken.

Linda Herzberg

I'm a teacher. Working with marginalized youngsters in Copenhagen. Have been active in the Danish Jewish community in various organisations. In the board of KKL and of the synagogue. Have worked for many years with human rights on behalf of the Jewish community.

Max Meyer

Max Meyer, Forbundsformand i Blik- og Rørarbejderforbundet og Formand i Dansk Zionistforbund. DZF er en partipolitisk uafhængig forening, der arbejder for at fremme en sober og alsidig information om Israel.

DZF er medlem af World Zionist Organization og bygger sit arbejde på Jerusalem-erklæringen.

Kontakt: office@zionist.dk eller mam@blikroer.dk

By wisdom a house is built, and by understanding established.

Proverbs, 24:3

Maya Zoe Saadon

Jeg er en dansk-israelsk-jødisk kvinde og dette har sat sit præg på mit liv og min identitet. Selvom jeg også er en masse andet, nemlig; søster, kæreste, etnologi-studerende og danse-elskende, så har mine israelske rødder og jødedommen været med til at lægge et solidt fundament for mit liv.

Moshe David HaCohen

Moshe David HaCohen moved almost one year ago with his wife and five children from Israel to Malmö. He serves as the rabbi of the Judiska Församlingen in Malmö as well as co-directs Amanah: The Muslim and Jewish Trust and Faith Project with Imam Salahuddin Barakat – which fosters bonding between the Jewish and Muslim communities in Malmö. He is completing his PhD studies and dissertation in Jewish history and philosophy at the University of Haifa.

Nils Ruben

Nils Ruben blev født i 1954 som søn af jødisk far og kristen mor (Henning og Vera Ruben). Vandt som barn konkurrencer for unge pianister i Danmark.

Han blev uddannet ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium med Diplom i 1982. Videre studier hos Prof. Peter Peuchtwanger i London og Prof. Sonia Valine i Jerusalem. Sideløbende med dette gennemførte han tandlægeuddannelsen i 1986. Nils Ruben driver egen tandlægevirksomhed i København.

Siden 1986 manager i Danmark for David Helfgott, verdenskendt fra filmen SHINE om hans liv.

foto: Karl Gabor

Noa Hermele

Noa Hermele är rektor för Paideia folkhögskola och biträdande rektor för Paideia – The European Institute for Jewish Studies in Sweden. Han är medlem i Judisk krönikas redaktionsråd, ledamot i styrelsen för Forum för judiska studier vid Uppsala universitet samt ordförande för referensgruppen för nationella minoriteters kulturverksamhet på Kulturråd.

Paul Touati

Paul är professor emeritus i franska (språklig inriktning) vid Lunds Universitet. Hans främsta forskningsintressen är talad franska, prosodi och retorik.

Rebecca Lillian

Rebecca Lillian enjoys both text study and food, so she finally decided to combine the two. She is a member of the Reconstructionist Rabbinical Association and will happily discuss with you what this means. She is proud to say that she has participated in Limmud events in Amsterdam, Budapest, Cambridge (UK), Chicago (USA), Latvia, and the Mother Ship in the UK.

**Velkommen til
ØRESUNDSLIMMUD 2019
i København
i marts 2019**

Rossella Tercatin

Rossella Tercatin is an Italian journalist currently based in Jerusalem. She is an editor at the Italian Jewish paper Pagine Ebraiche and a regular contributor to the major Italian newspaper Corriere della Sera. Her articles have appeared in The Times of Israel, The Jerusalem Post, The Jewish Chronicle, and The Forward.

Sarah Gampel

Sarah Gampel is an independent filmmaker and animator from Stockholm, Sweden. She has studied screenwriting in Copenhagen, as well as animation at Stockholm Academy of Dramatic Arts and the School of Visual Arts in New York. Sarah makes films with personal stories that often relate to specific political issues. Her work has been shown at the Nobel Museum in Stockholm, the La Havana International Festival of New Latin American Cinema in Cuba, as well as at film events in New York City, Givat Olga, and Ramallah.

Silja Vainer

Jeg er pensioneret lærer, tidligere leder af Jødisk Pædagogisk Center. Har undervist på div. skoler bla Carolineskolen, Københavns Dag og Aftenseminarium og på det Biovidenskabelige Universitet København - tidligere Landbohøjskolen - bl a om jødisk kultur, specielt mad med tradition og fornyelse. Endvidere har jeg gennem mange år været aktiv i Den dansk jødiske menighed som bestyrelsesmedlem i Wizo og på Carolineskolen. Jeg har i 10 år deltaget i "Din tro min tro" En gruppe af Kristne, muslimer og jøder, der går ud på skoler for at undervise og tale med børnene om hver vores tro - hvad vi har til fælles og hvor vi er forskellige. Er i dag foredragsholder med div jødiske temaer.

Sverker Zadig

Sverker Zadig har en lång och bred erfarenhet av körsång och som körledande. Han grundade Helsingborgs Kammarkör 1984, var dess ledare de första tjugo åren och har nu återtagit detta ansvar. Under sin studietid i USA ansvarade han för universitetets damkör. Till vardags arbetar Sverker som lektor i musik vid gymnasieskolan Spyken i Lund. Sverker är utbildad vid Musikhögskolan i Malmö (Lunds universitet), med examen som Musikdirektör, Körpedagog och i Orkesterdirigering. Därtill är han Fil.dr i musikpedagogik. Han har också en Master of Music, Choral Conducting, från Indiana University, USA.

Tatiana Fogelman

Originally from Slovakia, I have lived in six other countries across three continents before coming to Denmark. Along the way I became trained as a migration and urban geographer, with passion for understanding issues of citizenship, integration and difference, as well as all things Jewish. I work as an Associate Professor in Mobility and Urban Studies at Roskilde University and live in Copenhagen with my family.

Tirzah Ben-David

Tirzah Ben-David is Rabbi of Shir Hatzafon Progressive Jewish Community, Copenhagen, Denmark and a member of Kibbutz Kfar Hanassi in Upper Galilee, Israel.

Ulf Haxen

Ulf er seniorforsker mag.art. semitisk filologi.

Vera Skvirskaja

Vera is Associate Professor at the Department of Cross-Cultural and Regional Studies, Copenhagen University. She holds a PhD in anthropology from the University of Cambridge, UK. Her research interests include economic anthropology, migration, authoritarianism and grass-roots propaganda. She has conducted field research in Russia, Ukraine, Uzbekistan, Georgia, China, Turkey and Denmark.

Yael Fried

Yael Fried arbetar som intendent på Judiska Museet i Stockholm.

Yitzi Loewenthal

Born and bred in England, lived in the USA for a while, and since 1996 has lived in Denmark. Founded and runs ChabaDanmark together with his wife Rochel. Among some of the programs ChabaDanmark runs is the Jewish Learning Institute, an adult institute for higher learning.

**Wherever
you find
yourself,
Limmud
will take
you
one step
further
on your
Jewish
journey.**

Limmud
community
network

Tack till våra sponsorer
Tak til vores sponsorer
We thank our sponsors

**AMERICAN JEWISH
JOINT DISTRIBUTION
COMMITTEE**

VITTRA

**VITTRA
VÄSTRA
HAMNEN**

**JUDISKA
FÖRSAMLINGEN
MALMÖ**

**B'nai B'rith Logen,
Malmö**

mosaiske.dk

DET JØDISKE SAMFUND I DANMARK

Shir Hatzafon

Progressiv Jødedom i Danmark · Progressive Judaism in Denmark

ORESUNDSLIMMUD

www.oresundslimmud.se
www.oresundslimmud.dk
www.oresundslimmud.org